

Mera om avgifter på uppdragsersättningar (arvodet)

Av civilekonomen Kjell Fredén

Inledning

Följande försäkringar och arbetsgivaravgifter omfattas av den nya lagen (återgiven i Skattenytt nr 5/1976).

	Procentsats 1976
ATP (Tilläggsavgift)	11,00
Folkpensioneringen	6,20
Sjukförsäkringen	8,00
Delpensionsförsäkringen	0,125
Arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkr m m	0,40
„ „ arbetsmarknadsutbildningen	0,40
Vuxenutbildningsavgift	0,15

Övriga arbetsgivaravgifter 1976, som ej utgår på uppdragsersättningar

	Procentsats 1976
Allmän arbetsgivaravgift	*4,00
Avgift för yrkesskadeförsäkringen	0,25
Arbetarskyddsavgift	0,13
Eönegarantiavgift	0,02

Härtill kommer 0,7 % i byggnadsforskningsavgift av arbetsgivare inom byggnadsindustrin.

	Procentsats 1976
<i>Egenavgifter</i>	
Allmän arbetsgivaravgift	*4,00
Folkpensioneringen	6,20
Sjukförsäkringsavgift	8,00
ATP	11,00

För år 1976 skall ATP-avgift beräknas på de löner och ersättningar som för arbetstagare/uppdragstagare och år ligger mellan 9 700 kr och 72 750 kr (tak) med 11,0 % av avgiftsunderlaget. Ersättning till arbetstagare/upp-

* 2,00 inom det inre stödområdet.

dragstagare, som vid årets ingång fyllt 65 år medtages ej vid beräkning av underlaget för avgiften till ATP.

I övrigt gäller för år 1976 att det sk avgiftstaket ($7,5 \times$ basbeloppet) slopats för samtliga avgifter utom för ATP.

Dokumentation att uppdragstagare driver rörelse

Observera att uppdragstagares befrielse från avgiftsskyldighet för uppdragsinkomster förutsätter att uppdragstagaren är *enskild (fysisk) person*.

Om en uppdragstagare driver rörelse kan emellertid denne träffa avtal med uppdragsgivaren att han skall överta avgiftsskyldigheten för visst arbete. Det kallas att träffa *likställighetsavtal* och därvid gäller samma avgifter som utgår enligt huvudregeln för uppdragsersättning i allmänhet. I sådana fall torde det gälla uppdrag av sådan art att de huvudsakligen består av en samling fortlöpande uppdrag för annans räkning. Sålunda torde exempelvis arkitekter, konsulter, frilansmedarbetare och kulturarbetare kunna träffa överenskomelse för avgränsade uppdrag, som ingår i av dem bedriven rörelse.

Man kommer i samband härmed in på *övervältringsfrågor*

Hittills har såvitt jag kunnat konstatera, avtalsläget i vissa sammanhang, exempelvis vid uppgörande med frilansmedarbetare av olika kategorier, timpriset vid faktureringen utvecklats till ett brutto-timpris respektive ett nettotimpris, vari de sociala kostnaderna inräknats i brutto-timpriset till 24,8 % som till motsvarande belopp innehållits av uppdragsgivaren. Andra företag har genomfört reduceringar av arvudet på olika sätt medan till synes de flesta tydligen avvaktar utvecklingen, enär de är måna om en smidig övergång till de nya lagreglerna samt otåligt väntar på informationer från Riksförsäkringsverket. Om höjning begäres av utgående arvode avvisas tills vidare enligt uppgifter som regel sådana krav med anledning av den nya lagen.

Hur skall då en uppdragsgivare kunna bedöma om en uppdragstagare är rörelseidkare (egenföretagare). Underhand har personal i Riksförsäkringsverket svarat att det måste styrkas av uppdragstagaren genom kopia av *registreringsbevis* avseende enskild firma eller annan juridisk person. Även kopian av rörelsebilagan till allmän självdeklaration går bra har det sagts (men det är ju en högst privat handling). Kopior av dokument, som styrker att vederbörande har B-skattsedel och/eller är moms-registrerad, skulle enligt samma källa *inte* vara tillräckligt. Tjänstemän i Riksförsäkringsverket kan givetvis ej med bindande verkan ersätta en officiell information från Riksförsäkringsverket i en så viktig fråga som denna.

Det nu föreliggande dokumentationsfallet beträffande uppdragsinkomster kan vara intressant att jämföra med Riksskatteverkets uttalande i serie RSV Im 1975: 36. "Skattskyldighet till mervärdeskatt för bärplockares försäljning."

"I praxis torde intäkt av bärplockning vanligen inte hänföras till inkomst-

slaget rörelse. Verksamheten kan i regel inte heller anses bedriven under sådana rörelseliknande former som avses i punkt 1 av anvisningarna till 2 § ML.

Uppköpare, som upprättar avräkningsnota med bärplockare, bör därför av praktiska skäl kunna utgå från att plockarens försäljning inte är yrkesmässig och att verksamheten inte heller medför skattskyldighet för plockaren enligt denna lag. Någon skatt tas därför inte upp på avräkningsnotan.

Det kan dock inte uteslutas att bärplockning i det enskilda fallet bedrivs under sådana former att intäkten för plockaren utgör *skattepliktig intäkt av rörelse*. I dylika fall medför verksamheten också skattskyldighet till mervärdesskatt. Det kan givetvis vara vanskligt för uppköparen att avgöra hur plockarens verksamhet skall bedömas i skattehänseende. RSV anser att uppköparen inte kan åläggas någon vidlyftig utredningsskyldighet i detta hänseende. Han bör i princip kunna godta plockarens uppgift om arten av den egna verksamheten. Kräver plockaren skatt för försålda bär i utställd faktura som innehåller samtliga de uppgifter som anges i 16 § ML jämte anvisningarna till samma paragraf utgör den i fakturan angivna skatten avdragsgill ingående skatt vid uppköparens skatteredovisning. På samma sätt bör en av uppköparen utställd och av plockaren godtagen avräkningsnota med motsvarande uppgifter vara avdragsgrundande.”

Jag har avsiktligt utvalt detta exempel för att efterlysa Riksförsäkringsverkets uttalande i samma ärende men rörande uppdragsgivares skyldighet att erlagga socialförsäkringsavgifter på uppdragsinkomster m m. Det skall bli särskilt intressant att få veta, om bedömningen av dokumentationsskyldigheten blir densamma som Riksskatteverkets.

Frågan om uppdragstagares dokumentationsskyldighet har mycket stor betydelse för uppdragsgivaren i nu angivna hänseende, enär hans underlåtenhet att avge arbetsgivaruppgift kan bli hårt bestraffad om det senare visar sig att uppdragstagaren ej drev rörelse och att han deklarerade sin inkomst av bärplockning som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet (om han över huvud taget deklarerade inkomsten). Därför är det för uppdragsgivaren viktigt att kunna styrka, att uppdragstagaren var rörelseidkare och utförde sitt uppdrag i denna sin egenskap.

Registrering av enskild näringsidkare samt av handels- och kommanditbolag

När nya bokföringslagen träder i kraft den 1 januari 1977 blir alla ”näringsidkare” bokföringspliktiga. Begreppet näringsidkare skall fattas i vid mening och omfatta varje fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt driver verksamhet av ekonomisk art. Verksamhetens storlek saknar betydelse, däremot skall särskild vikt läggas vid att den bedrivs yrkesmässigt. Bortsett från undantagen i bokföringslagen måste praktiskt taget alla enskilda näringsidkare, handelsbolag och kommanditbolag inregistreras hos Länsstyrelsens

handelsregister. Registrerings- och kungörelseavgiften är 150 kr. Därefter kan alla firmainnehavare m fl få ett *registreringsbevis* som bestyrker att de driver *rörelse*. Anmälningsblanketter tillhandahålles av Länsstyrelserna.

Uppdragstagare som har flera arvoden under 500 kronor

Har uppdragstagare under året från olika uppdragsgivare fått arvoden som var för sig understiger 500 kronor men sammanlagt överstiger detta belopp, är han i princip skyldig att själv betala avgifter till sjukförsäkringen, folkpensioneringen och ATP m m (jfr prop 178/1975/76 sid 16).

Kontrollavgifter enligt taxeringslagen

”Straffbar medhjälp kan begås på många olika sätt. Så t ex kan underlåtenhet att avge kontrollavgift till ledning för annans taxering bli att bedöma som medhjälp till passivt skattebrott eller vårdslös skatteavgift” (Thornstedt-Eklund, Skattebrott och skattetillägg sid 63/1972).

Bestämmelserna om kontrollavgifter och andra avgifter för annans taxering som utan anmaning skall avlämnas varje år till ledning vid inkomsttaxering återges i 37 § taxeringslagen. Jag hänvisar till lagen; men skall i detta sammanhang, då fråga gäller tillfälliga uppdrag eller tillfälligt arbete mellan fysiska personer (exempelvis tillfällig hemhjälp), endast nämna att fysisk (enskild) person som ej varit skyldig att verkställa skatteavdrag enligt uppbördslagen ej har någon skyldighet att utan anmaning avlämna kontrollavgift.

Undantag från skyldighet att göra skatteavdrag

Arbetsgivaren skall *inte* göra skatteavdrag i följande fall.

- a) Arbetstagaren/uppdragstagaren har att erlagga B-skatt.
- b) Vid korttidsanställning i vissa fall, som ej närmare utvecklas här.
Är det fråga om arbetstagarens/uppdragstagarens huvudsakliga arbete skall skatteavdrag göras.
- c) Anställningen/uppdraget är en bisyssla. Har arbetstagaren/uppdragstagaren jämte sin huvudsyssla en eller flera bisysslor skall skatteavdrag göras endast av den arbetsgivare, hos vilken arbetstagaren (uppdragstagare kallas ju även arbetstagare) har sin huvudanställning/uppdrag.
- d) För studerande i vissa fall.
- e) Om lokala skattemyndigheten fattat beslut om att avdrag ej skall göras.
- f) Ersättning för vissa med tjänsten förenade kostnader.
- g) Vissa sociala bidrag och livräntor.

Riksskatteverket utgav i januari 1972 en skrift: *Källskatten* ”Anvisningar för arbetsgivare” vilken alltjämt är gällande. Någon ny upplaga har enligt uppgift i juni 1976 ej utgivits.

Summering

Svenska folket har blivit varandras arbetsgivare utan att ha någon anställd. Vi riskerar bli "Geijerianer" allihopa, dvs oavsiktliga lagbrytare av okunnighet eller oförmåga att hänga med i allt lagstiftningsraseri. Ett osnyggt system av straffavgifter har byggts upp, som inbringar staten pengar i storleksordningen c:a 150 miljoner år 1976. Ändock fick inte Riksförsäkringsverket några pengar till annonsering om att fyllnadsbetalning måste ske senast fredagen den 30 april 1976 för att skattebetalarna till Riksförsäkringsverket skulle undvika särskild straffavgift. (De belopp, som skulle inbetalas dit översteg miljarden.) Riksskatteverket däremot hade stora och bra annonser i dagspressen med rubrik: "Undvik kvarskatteavgift", med uppgift om postgirokonto m m. Skulle inte dessa två stora statsverk kunna annonsera *tillsammans*, när det i princip gäller samma fråga, fastän inbetalning av restbelopp skall ske till olika postgirokonton? Finns det inga pengar (anslag) nu heller till en nödvändig snabb informations- och upplysningsverksamhet från Riksförsäkringsverket angående innebörden och tolkningen av författningsbestämmelserna om avgifter på uppdragsersättningar?

Vilka tider. Vilka lagar.